

לבیب غسان حبيب – مكتب محاماة
LABIB G. HABIB – LAW OFFICE
לביב ג' חביב – משרד עורכי - דיין

LABIB G. HABIB, Adv.
ANAN M. ODEH, Adv.

לביב ג. חביב, עו"ד
ענאן מ. עודה, עו"ד

ירושלים 97300, בית הנינא 9, ת.ד. 21225

Telfax. 02-6263212 Mobile: 0524404477

E mail: habiblabib@hotmail.com

ירושלים, 9 בפברואר 2016

לכב'
מפקד כוחות הצבא בגדה המערבית
באמצעות משרד פניות הציבור
פיקוד מרכז
א.ג.נ.,

באימייל ובפקס

הנדון: השגה בעניין בית משפחה עאמר ת.ז.

בשם בני משפחתו של העצור שבנדון, אותם אני מייצג מטעם עמותת המוקד להגנת הפרט, אני מגיש בזאת השגה נגד הכוונה להחרים ולהרוס את בית משפחתו של העצור שבנדון:

1. המשפחה קיבלה ביום 5.2.15 לפנות בוקר, הודעה על כוונתכם להחרים ולהרוס את הבית שבעיר שכם בו מתגורר הנדון, על פי תקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת חירום) – 1945. צעד זה ננקט הואיל ולטענתכם הנדון "נטל חלק בהתארגנות אשר פעלה להוציא לפועל פיגוע טרור ביום 1.10.15 במהלכו נרצחו בני הזוג הנקין ז"ל".

2. נבקש לציין כבר עתה כי אין לפגוע בבית כל עוד מתנהלים ההליכים בנוגע לכוונה להרוסו. כמוכן, אם תידחה ההשגה, אנו מודיעים כבר עתה כי בכוונתנו לפנות לבית המשפט העליון נגד הכוונה להחרים ולהרוס את הבית האמור, ויש לאפשר לנו לצורך זה זמן סביר בכדי להכין ולהגיש את העתירה מבלי לפגוע בבית.

3. השהות שניתנה להגשת ההשגה, 3 ימי עבודה, אינה תקופה מספיקה לשם אסיפת הנתונים, אסיפת המסמכים, ביקור בבית במידת הצורך, והכנת השגה. בעניין זה, אנו מבקשים כי תשהו את החלטתכם בהשגה, וזאת בכדי לאפשר לנו לבצע בדיקה לעומק ואיסוף מסמכים.

4. בנוסף, אבקש לקבל את חומר הראיות עליו התבססה החלטתכם. במיוחד אבקש לקבל לידי את חומר החקירה מהתיק הפלילי עליו התבססה החלטתכם ושעמד בבסיס הגשת כתב האישום וההחלטה להריסת הבית. ללא קבלת חומר זה, לא ניתן יהיה לקיים זכות טיעון אמיתית, ועל כן, אבקש לאפשר לי שהות של שבוע ימים מיום העברת החומר הראייתי לצורך השלמת ההגשה בעניין מהותי זה.

בנוסף, בניגוד למצויין בהודעה, להודעה לא צורף כתב האישום נגד העצור __ עאמר. על כן, אבקש לקבל גם את כתב האישום.

5. במידה ותידחה השגתי, אני מודיע כי בכוונתנו להגיש עתירה לבית המשפט העליון. לצורך זה, אבקש כי תינתן לי שהות מספיקה, של מספר ימים לפחות, לא כולל ימי מנוחה. כולי תקווה שלא יהיה צורך להגיש עתירה לבג"צ אך ורק לצורך קבלת זמן סביר להגשת העתירה העיקרית.

6. בנוסף, אנו מבקשים לברר כבר עתה כיצד מתכוונים לבצע את הריסת הבית, ומהי הסיבה לבחירה בדרך הריסה זו, והאם נלקח בחשבון האפשרות לנזק סביבתי, והאם יש התחייבות לפצות את הבתים הסמוכים במידה וייגרם להם נזק כתוצאה מפעולת הריסה ראוותנית.

הדירה והמבנה ופגיעה בדיירים:

7. הדירה נשוא הודעתכם מצויה בבניין בן 9 קומות. הדירה ממוקמת בקומה חמישית ושטחה כ- 100 מ"ר. בצמוד לה נמצאת עוד דירה.

8. הדירה הינה בבעלות אביו של העצור __, מר __ עאמר, והוא משכירה לבנו אשר התחתן בחודש 8/2015, ומתגורר בה מאז עם אשתו. העתק הסכם השכירות **מצ"ב**.

9. מחו"ד של המהנדס נאסר אבו ליל, שהעתקה **מצ"ב**, עולה כי הריסת הדירה תביא להריסת הקומות מעל לדירה ותגרום לנזק רציני לבניין כולו.

10. לאור האמור, ומאחר וההריסה תביא לפגיעה בבניין כולו ולא רק בדירה המיועדת להריסה, יש להימנע מכל פגיעה הן בדירה והן במבנה, בכדי למנוע נזק סביבתי ופגיעה בבניין.

ענישה קולקטיבית:

11. לא יוכל להיות כל ספק, כי הריסת בית בו מתגוררת המשפחה, הינו צעד של ענישה קולקטיבית ופגיעה בחפים מפשע. ההריסה תפגע הן במשפחת העצור __, והן באביו, הבעלים של הדירה, ובשל כך, מהווה ההריסה אקט לא מוסרי ולא מידתי.

12. בתור שכזו, מהווה הריסת הבית הפרה של המשפט הבינלאומי ההומניטארי, האוסר על ענישה קולקטיבית (סעי' 33 לאמנת ג'ניבה הרביעית) ועל פגיעה והרס של רכוש פרטי לפי תקנה 46 לתקנות האג סעיף 53 לאמנת ג'ניבה הרביעית. הריסת הבית אף מהווה פגיעה קשה בכבוד בני המשפחה ובזכותם לחיים בכבוד ולקורת גג.

13. כוונתכם הנטענת בעת קבלת ההחלטה להריסת הבית אינה משנה מאופיו של צעד זה, או מההשלכותיו על בני המשפחה. בפועל, הריסת הבית פוגעת אך ורק במשפחה! היא אינה פוגעת ישירות בחשוד, אשר אינו מתגורר בבית היום.

14. לא במקרה מצויה סמכות זו של הריסת בתי משפחה בתקנות ההגנה, תקנות שאבד עליהן הקלח, ואשר נחקקו בשנת 1945, במאה שעברה, בזמן השלטון המנדטורי, על סף סיומה של מלחמת העולם השנייה. סמכות זו שייכת לזמנים אחרים, ישנים נושנים. הגיעה העת כי גם שריד זה, ייעלם מהעולם, כפי שיתר תקנות ההגנה בוטלו ברובן.

15. גם במשפט העברי, האיסור על פגיעה בחפים מפשע, חד משמעי:

”חלילה לך מעשות כדבר הזה, להמית צדיק עם רשע, והיה כצדיק כרשע. חלילה לך! השופט כל הארץ לא יעשה משפט?” (בראשית יח 25)

ואף אם לשון תקנה 119 מתירה לעשות כדבר הזה, לפגוע בחפים מפשע למען יראו וייראו, הרי מחויב מפקד כוחות הצבא, לפרש את הסמכות ולהפעילה ברוח דברים אלו. ייזהר מלהותיר משפחה גדולה ללא קורת גג לראשה. וכך הובאו הדברים בפסיקה של בית-משפט נכבד זה, על-ידי כב' השופט חשין:

”ואותו עקרון-יסוד כולנו ידענו ושנינו מאז היותנו: איש בעונו יישא ואיש בחטאו יומת. וכדבר הנביא: ”הנפש החוטאת היא תמות בן לא-ישא בעוון האב ואב לא ישא בעוון הבן, צדקת הצדיק עליו תהיה ורשעת הרשע עליו תהיה” (יחזקאל יח כ). אין עונשין אלא-אם-כן מזהירין ואין מכים אלא את העבריינ לבדו. זו תורת משה והוא הכתוב בספר תורת-משה: ”לא יומתו אבות על-בנים ובנים לא-יומתו על אבות כי אם-איש בחטאו יומת” (מלכים ב, יד, ו).

...מאז קום-המדינה – בוודאי כך מאז חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו – נקרא אל תוך הוראת תקנה 119 לתקנות ההגנה, נקרא בה ונשקע בה, ערכים שהם ערכינו, ערכים של מדינה יהודית, חופשית ודמוקרטית. ערכים אלה יולחנו היישר אל ימים קדומים של עמנו, וימינו אלה כאותם ימים: לא יאמרו עוד אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקחינה. כל האדם האוכל בוסר שיניו תקחינה.”

בג"ץ 2006/97 אבו פארה ג'נימאת ואח' נ' אלוף פיקוד מרכז, פ"ד נא(2) 651, 654-655;

מידתיות:

16. מבלי לפגוע בהתנגדות העקרונית להריסת הבית, כאמור בהשגה זו, אנו נבקש כי במידה ויוחלט על נקיטה בצעד זה, תיבחר האופציה הפחות פוגענית האפשרית.

17. עיקרון המידתיות חל גם על הפעלת הסמכות לפי תקנה 119. עיקרון זה מחייב בחירה באופציה אשר פגיעתה היא הפחותה ביותר, מבין האפשרויות הקיימות. נראה כי אם אין מנוס מפגיעה בבית, הרי ראוי לבחון אפשרות בה הפגיעה תאפשר למשפחה כן להמשיך ולגור בבית, ולא להפוך את המשפחה כולה לחסרת קורת גג.

18. מחובתו של מפקד כוחות הצבא לשקול אפשרות של אטימת חדרו של החשוד לכל היותר, או אטימת חלק מהבית, כך שלמשפחה, למרות הפגיעה בה ובבית, יתאפשר להמשיך ולגור בו.

הריסת הבית לא תביא תועלת:

19. בכל מקרה, וגם אם ניתן להצדיק צעד פוגעני ובלתי אנושי זה בשם תועלת כלשהי שתצמח מביצוע ההריסה, בבחינת "המטרה מצדיקה את האמצעי", הרי גם כאן, שכרו של המעשה יוצא בהפסדו: **כבר בשנת 2005 קיבל שר הביטחון את המלצת הוועדה שמינה הרמטכ"ל, להפסיק את הריסות הבתים כיוון שההרתעה לא הוכחה כאפקטיבית וכיוון שזקן של ההריסות עלה על התועלת שבהן.**

20. אין צורך במומחים ובוועדות בכדי לנחש כי פגיעה כזו, אשר מותירה ילדים ומשפחות ללא קורת גג, יש בה אך ורק כדי להגביר את התסכול, את חוסר המוצא, את הכעס ואת מעגל השנאה בקרב האוכלוסייה הנפגעת.

אפלייה:

21. משפחתו של עמי פופר, שטבח בפועלים תמימים, לא מיהרה לפנות את ביתה מאחר וסנקציה כזו לא ריחפה מעל ראשיה. אף משפחת גולדשטיין, שאמנם תושבת שטחים היא, לא העלתה בדעתה כי עליה לחפש דיור חלופי לאחר שבנה טבח בעשרות מתפללים (ובעניין זה, זכה עניין **מצבתו** בטיפול "כירורגי" ומאופק). גם ההתארגנות שנחשפה, לפיה הניחו אזרחים יהודים מטען חבלה במוסד לימודי בירושלים, וקשרו קשר לפעילות נוספת, לא הצריכה התייחסות מיוחדת, מעבר להעמדה לדין. גם שורפיו של הנער אבו חדיר לא פינו את ביתם מחשש כי ייהרס. שורפי משפחת דואבשה לא נעצרו כלל.

22. הרשויות ידעו לרסן היטב את "אמצעי ההרתעה" העומדים לרשותם במקרים חמורים ביותר, הזועקים להרתעה, ונמנעו מפגיעה בחפים מפשע. כך ראוי לנהוג, גם בענייננו.

23. העובדה כי צעד זה של הריסת בתים מעולם לא הופעל כנגד יהודים, לא בשטחים ולא בישראל, גם היא מגבירה את תחושת התסכול, האפלייה והקיפוח, והתחושה כי המדובר בפגיעה מכוונת בחפים מפשע, אותה מייחדים רק לפלסטינים.

הריסת הבית – ענישה כפולה של חפים מפשע:

24. העצור הועמד לדין. אם אכן תוכח אשמתו, כנטען בהודעתכם, הרי הוא צפוי לעונש מאסר חמור ביותר. יש בעצם מאסרו פגיעה קשה במשפחה וביכולתה להתקיים בלי המפרנס העיקרי. הוספת עונש אכזרי זה של הריסת בית המשפחה, יש בה משום פגיעה קשה, אכזרית ובלתי אנושית, שבוודאי לא תשיג לא הרתעה ולא מניעה, אלא רק תביא לפגיעה קשה בחפים מפשע.

החשדות נגד העצור:

25. לפי נוסח ההודעה, אין כל טענה כי העצור היה מעורב בביצוע הירי עצמו, וחלקו בביצוע העבירה, לכאורה, היה שולי ביותר. לפי טענת המשפחה, הנאשם הכחיש מעורבות מהותית בביצוע העבירה, וסירב ליטול חלק פעיל. על כן, כאמור לעיל, הינכם נדרשים להעביר את החומר הרלוונטי ולאפשר טיעון מפורט וממצה בעניין זה.

26. בכל מקרה, נראה כי החלטתכם הינה החלטה מוקדמת. כיבוד בסיסי של מערכת המשפט, של חזקת החפות, של הפרדת הרשויות, היה מביא להמתנה עם קבלת החלטה זו עד שבית המשפט יאמר את מילתו. הדברים אמורים במיוחד כאשר העצור לא מואשם ברצח באופן ישיר, והרשעתו אינה מובנת מאליה. הריסת הבית בטרם הרשעה מהווה פעולת נקם שבינה לבין החלטה מנהלית שקולה ואין ולא כלום!

הפגיעה בכל הבניין:

27. כאמור הדירה המיועדת להריסה מצויה בקומה מישית. כל פגיעה בדירה זו בהריסה, תביא לקריסת המבנה ולמצער להחלשתו. מסיבה זו יש לבטל את הכוונה להריסת הבית. בכל מקרה, הינכם נדרשים לפרט מהי הדרך בה מתכוונים לבצע את ההריסה בכדי להביא נתונים אלה בפני מומחה מטעמנו ולשקול הגשת חו"ד הנדסית.

28. לאור כל האמור לעיל, אנו מבקשים שלא להחרים ולהרוס את הבית. הינכם נדרשים לחשוף את חומר החקירה הקשור לביסוס החשד נגד הנדון, וכן פירוט בעניין אופן ביצוע ההריסה, ולאפשר השלמת טיעון בעניין זה.

שיהוי ומניעים זרים:

29. מאז ביצוע המעשים המיוחסים לעצור עברו כחצי שנה. החלטתכם היום ניתנה תוך שיהוי ניכר. עצם השיהוי פוגע בחוקיות ההחלטה ומחייב את שקילתה מחדש.

30. בנוסף, השיהוי מצביעה על כך כי ההחלטה לא נבעה מנסיבות שהתקיימו בעת ביצוע העבירה המיוחסת, אלא משיקולי מאוחרים יותר, אשר אין קשר ישיר בינם לבין מעשי בן המשפחה העצור. גם בשל כך, החלטתכם היא בלתי חוקית, ויש לבטלה.

